

Minnesanteckningar landsbygdsråd

9 september 2021 Kl. 11:30–16:00

Skutskepparen Barsta

Deltagare: Ernst Thurdin (Nordingrå), Mari Mella (Nordingrå), Örjan Löf (Nordingrå), Gun Larsson (Bjärtrå), Ingrid Eriksson (Bjärtrå), Lars Näsholm (Styrnäs), Kristina Sundbaum (Nora), Tommy Bergkvist (Nora), Birgitta Viberg (Vibyggerå), Doris Jonsson (Skog), Lars Sjödin (Bollstabruk), Leif Svanholm (Ullånger), Malin Svanholm (kommunalråd), Ida Stafrin (oppositionsråd), Andreas Gylling (samhällsavdelningen), Jenny Edvinson (Leader Höga Kusten)

Deltog ej: Torbjörn Pettersson (Gudmundrå)

1. Välkommen

Malin Svanholm hälsade välkommen till mötet.

2. Summering av föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna från föregående möte gicks igenom och godkändes.

3. Remiss Leader Höga Kusten

Landsbygdsrådet fick besök av Jenny Edvinsson som är verksamhetsledare för Leader Höga Kusten. Leader ska ta fram en ny strategi, vilken ska gälla för EU:s programperiod 2023-2030. Strategin är viktig eftersom den påverkar vilka typer av projekt som kan beviljas av Leader Höga Kusten under den kommande programperioden.

Förslaget till strategi har tagits fram genom en delaktighetsprocess i flera steg som har bestått av workshops samt särskilda fokusgrupper för nyanlända och ungdomar.

Sista dag att svara på remissen för strategin var 17 september och den skickades in i mitten av oktober till Jordbruksverket. Det framtida Leader-området har samma geografiska gränser som det nuvarande, vilket består av kommunerna Härnösand, Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsvik. I Leader-området ingår inte Örnsköldsviks stad.

Visionen för Leader-strategin är densamma som för besöksnäringen. Jennys presentation bifogas med minnesanteckningarna.

Diskussion:

- Vad gör en plats attraktiv? Skola, vård och omsorg är viktigt. Hur påverkar nedläggning av en skola som i Ytterlännäs. I förslaget till strategi står det lite om vikten av skola.

Svar: Utifrån hur förslaget till strategi är skriven idag är det inte omöjligt att jobba med frågor som berör service i en bygd.

- Havet och agenda 2030. Finns trålare som går i Östersjön, vilka ägnar sig åt "rovfiske". Detta kommer att få långsiktiga konsekvenser. Hur kommer livet under havsytan se ut framöver?

Svar: Svårare att jobba med detta i strategin. Finns andra fonder som havs- och fiskerifonden men det riktar sig inte till den typen av fiske utan mer till fiskare och utveckling av produkter.

- Diskussion om EU och fiske. Göra en skrivelse? Detta är en EU-fråga som kräver att många kommuner går samman. Malin påverka? Prata med fiskarna? Det finns en förening som heter PO Kustfiskarna, som är en producentorganisation och som arbetar med frågan. De har lagt ett förslag om "trålningsförbud" – kolla deras webbplats.
- Diskussion om fiske och skarv i älven. Skarven tar lax – smolt.
- Det är svårt med finansiering. Behövs statliga och kommunala garantier för att bygga hus. Är ett problem och hinder idag.

Svar: Inom Leader finns ett projekt om kapitalförsörjning i Höga Kusten.

- En hållbar omställning/grön omställning är svår eftersom elbilarna är dyra. För att köpa en sådan behövs säkerhet och husen på landsbygden har inte samma värde som i städer.
- Nät/elmonopolet är ett problem. Kan hindra utveckling, exempelvis bygga hotell i Höga Kusten. Om bolaget/bolagen säger nej till att bygga ut nätet – då är det stopp.
- Ta med oss att det finns ett intresse från Sydkorea att bygga hotell i Höga Kusten. I Kramfors kommun finns inga detaljplaner för hotellbyggnad. Turismen kan inte ske till vilket pris som helst – bygga hållbart.
- Bjuda in Mia Karlsson (VD Höga Kusten Destinationsutveckling) till nästa möte med landsbygdsrådet för att berätta om turismen i Höga Kusten.

4. Nytt från bygden

- Bjärträ

I Marieberg har det spelats in film, vilken handlar om Kata Dahlström och Sandökravallerna 1907. Var ett reportage i tidningen med statister med flera. Filmen är klar under nästa år.

Vindkraften på Rammedalsberget ger medel för lokal utveckling och flera projekt är igång.

Har varit sommarcafé på hembygdsgården, vilket har varit populärt. Har också gjorts en marknadsdag.

I Lugnvik pågår planeringen för butikens dag som ska satsa på speciella erbjudanden samt locka fler besökare/kunder till butiken.

Är mycket bussar som passerar i Lugnvik. Bussarna kör Gålåvägen.

Har varit oroligt sista tiden i Lugnvik. Polisen har besökt samhället.

Gålåcamping har röjt upp, blivit fint vid vattnet.

- Bollstabruk

Föreningslivet med mera börjar tina upp efter pandemin/COVID19.

Wiborghslunden i Bollstabruk är invigd. Ett resultat av ett bra samarbete mellan intresseföreningen, SCA och Kramfors kommun. Malin Svanholm var med och invigde.

Nyland har fått en multiarena vid Strandhallen samt en padelbana.

Under pandemin har Region Västernorrland hyrt Bollsta Folkets Hus. Byggnaden är en utmaning och det är synd att ingen verksamhet bedrivs i huset. Finns ingen arrendator i nuläget.

Elljuspåret är ett problem. Ramlar ned mycket träd och framtiden är osäker om spåret ska rustas upp igen. Rör sig om stora kostnader. Frågan ligger hos Bollsta IK och Patrik Asplund.

För diskussioner med Krambo (eget initiativ från Krambo). Finns många tomma lägenheter, vilket hör samman med att Migrationsverket ska flytta.

- Nora

Tack för rapporten om trygghetsvandringen. Är viktigt att skapa lokal delaktighet och vi saknade möjligheten att få vara med från bygden.

Finns frågor kring skolbussen i Norabygden och än så länge saknas svar.

Affären (ICA) är vårt smycke i bygden. Den kommer att byggas ut i etapper men det finns utmaningar som behöver lösas.

Den 14 augusti genomfördes en konsert i Lövvik, bland annat med Tomas Ledin. Evenemanget hade cirka 800 besökare. Det håller på och arbetas med ett helt nytt bygdespel som handlar om Ådalen. Målet

är att bygdespelet ska ha premiär i Lövvik sommaren 2023. Om alla pusselbitar faller på plats ska scen med mera börja byggas hösten 2022.

Varit två föreställningar i Noraparken. En med Kikki Danielsson och en med Henrik Åberg.

Viktigt att föreningsliv, kommun, näringslivs arbetar tillsammans med boendefrågor. Hur gick det med projektet som Kramfors kommun sökte tillsammans med Umeå universitet?

Svar: Var hård konkurrens och många bra sökanden till utlysningen. Även om Umeå universitet och Kramfors kommun fick höga poäng på ansökan, så nådde den inte hela vägen och fick tyvärr inga medel.

Kramfors kommun har gjort ett omtag och söker i stället medel via Vinnova för ett projekt som handlar om boende på landsbygden.

Norabygden har påbörjat en husinventering. Ett initiativ som har fått medel av Leader Höga Kusten och Kramfors kommun. Bjudit in Nordingrå för att få inspiration.

Personer flyttar till sina sommarstugor, vilket är positivt för bygden.

I delar av Norabygden som ligger mot Nordingrå finns det "döda punkter" i mobiltäckningen. Detta ger bland annat problem med Swish, vilket är en utmaning för näringslivet. Kan också bli ett problem för friluftsteatern i Lövvik.

Hörsångs camping har fått nya ägare och verksamheten har blommat upp. Positivt.

- Skog

Från "Lillgälingen" finns en fantastisk utsikt över Höga Kusten. Platsen har under sommaren haft många besökare.

Storsjöbadet har haft en rekordsommar. Fyra tjejer har jobbat i kiosken.

Trädgårdscampingen har haft full beläggning. Fått neka personer. Växtbutiken har gått bra.

På Travudden finns sedan tidigare ett vindskydd och genom kommunens medel för ortsutveckling finns nu också en grillplats i anslutning till vindskyddet.

Simhallen är renoverad och det finns planer på att starta simträning.

Finns två matställen. "Lilla matstället" och "Nisas"

Byaloppisen har varit populär. Ett bra sätt träffa andra som också bor i Skog.

Planeras för en eldfest på Travudden.

Pågår en generationsväxling. Är hus ute till försäljning. Börjar hända saker.

Hyreshusen är ett problem. I dessa bodde tidigare nyanlända och asylsökande. Nu ska alla flytta efter beslut från Migrationsverket och de blir tomma. Detta är ett orosmoment.

Var en insändare i tidningen om Herrskog. Budskap var känslan av att orten ska nöja sig med de billigaste lösningarna:

- Asfalt har tagits bort i sommar och man har lagt grus. Detta ger problem för skolan med städningen.
- Är trasiga trottoarer utanför skolan där eleverna stiger av bussen.
- Grusplanen vid skolan växer igen – när kan detta åtgärdas?
- Idrottshallen är inte dimensionerad för en F-9 skola. Trångt i gymnasalen. Årskurs 1 och 2 håller till i källaren.
- År 2018 skickades en ansökan in om en *"multiarena"*, man har byggt på andra ställen i kommunen.
- Nästa läsår blir det mer idrott i undervisningen.
- Fiber (Mediateknik), drar ut på tiden. Blir det klart i höst?
Konsekvensen blir att fler väljer andra aktörer som Micronät.

Regionen vill lägga över med vård på primärvården. Finns inga läkare i Ullånger. Också problem med tandläkare. Detta skapar problem, går inte att lägga över vård till primärvården.

- Nordingrå

Nordingrå intresse- och företagarförening arbetar vidare med att förverkliga Vision 2025. För detta finns det ett antal grupper / verksamheter, som jobbar mot samma övergripande mål. Det finns en övergripande / samlande grupp, som är mottagare av information från de övriga grupperna och initiativen.

Är många som vill göra saker, vilket är kul och betyder mycket för bygden.

- Genomförs en husinventering i samverkan med Kramfors kommun. Kontakt tas med fastighetsägare som inte är skrivna i bygden för att

höra vilka framtida planer de har för sina fastigheter och hus. Kan de tänka sig att hyra ut, sälja eller är de nöjda med situationen?

250 brev skickades ut i första omgången och 410 i omgång två. Resultatet så här långt: 264 svar och 23 fastighetsägare ville ha kontakt. Några hus till salu och några, som ville hyra ut under sommaren. Omgång tre med 200 adresser är klara för utskick

Initiativet har fått bra respons och andra bygder har hört av sig till Nordingrå. Inventeringen har också resulterat i att andra typer fastigheter har blivit sålda eller är ute till försäljning.

- Öppnat en Facebook-grupp, som heter *"Till salu i Nordingråbygden Gårdar/Hus/Lokaler."*, vilken har nästan 700 följare. Flera fastigheter till försäljning har länkats in. Använder även hemsidan nordingra.nu/bo för att lägga ut hyresobjekt samt tomter tillsammans med övrigt sommar- och vinterboende.
- Seniorboende - är tänkt att ge äldre möjlighet att bo kvar i Nordingrå i bekväma lägenheter med social kontakt. Planeras för cirka 30 lägenheter. Arbete pågår med att förverkliga visionen om seniorboende.
- Vallen-projektet. Detta ska skapa en slinga för att öka möjligheten att komma ut för vissa målgrupper i området. Arbetet med finansiering av projektet pågår via Allmänna arvsfonden. Nordingrå intresse- och företagarförening har fått ett villkorat bidrag på 200 000 kronor från Kramfors Kommun. Villkoret är att Arvsfonden godkänner projektet och att resterade finansiering löses. Kompletterande finansieringar ses över från olika stiftelser.
- Arbete pågår med att ordna ett motions- och aktivitetsområde vid skidstugan. Detta sker genom ortsutvecklingsmedel från Kramfors kommun samt en ansökan till Allmänna arvsfonden.
- Ser över möjligheterna till en större lekyta för barn på torget på Vallen. Dialog pågår även med kommunen kring utveckling av torgytan.
- Siktröjning. Arbetar med ett antal sträckor där man röjer upp mellan vägen och vattnet, så att man kan se vattenspeglarna. Har gett fina resultat på flera platser. Arbete pågår på flera håll med dialog med markägare och projektgruppen om hur och vad som kan göras.
- Skyltning av vägarna Turistslingan (vit blomma på brun skylt) Ansökan är inskickad till Trafikverket. Samarbete mellan NIFF, Norabygden och Länsstyrelsen. Sevärda punkter som information kring och om naturskyddsområdena är föreslagna. Beräknad återkoppling från Trafikverket i november.

- Infrastruktur. Pågår en dialog med Trafikverket om Väg i Nordingrå. Högst upp på agendan står avfarten i Gallsäter. Förs också diskussioner kring vägen vid Gåsnäs. Statistik och grundinformation samlas in för dialogen.
- Finns en nybildad grupp jobbar med övergripande kommunikationsfrågor för hela visionsarbetet.
- En grupp med fokus på turistfrågorna är föreningen Destination Nordingrå, som består av ett antal turistföretag i området.
- Co-working space Ett initiativ att skapa platser att boka och jobba ifrån. Som ett mindre företagshotell med några få platser. Detta för att möta behov av besökare men även för inflyttning. Det finns just nu planer på två olika platser i vårt område. Det är i Järnsta och Mjällom.

Lysa upp Nordingrå – ett nytt initiativ. Bygden ska under hösten och vintern lysas upp med ljuspunkter, exempelvis slingor eller stjärnor. Finns många lösningar som är solcellsdrivna.

Inflyttarstöd. Ett initiativ är taget för att skapa ett stöd för dem som visar intresse för bygden och önskar veta mer inför en inflyttning. Bland annat förs diskussioner med Pelle Åbergsgården.

I Mjällom satsar handlaren på att skapa en butik som kan vara tillgänglig dygnet runt. Målsättningen är att kunden ska komma in butiken via en app samt scannat och betalar själv sina varor. Handlaren har kontakt med Kramfors kommun kring finansiering.

Eldveckan, jobbar med att få med alla byar. Finns många som vill vara med.

Ska göras en höstmarknad på Mannaminne. "Muntergöken" ska delas ut.

I år blir det ingen julmarknad i Bönhamn. Tar lång tid att förreda och finns restriktioner kring Corona som skapar osäkerhet.

- Ullånger

Är tufft i föreningslivet. Behöver engagera unga.

Har en aktiv bilklubb. Blev tyvärr ett tråkigt eftermäle vid en av deras aktiviteter, vilket orsakades av andra. Klubben valde trots detta att ståda upp.

Mycket turister, hotellet är fullbokat.

Delikatessbutiken - en turistmagnet.

Utmaningar:

- Finns inte ett hus till salu.
- Är inte samma tryck på hyresrätter – finns en underhållsskuld för hyresrätterna.
- Svårt att lösa barnomsorgen. Är ett hårt tryck på platser. Förs en diskussion med kommunen.
- Lösa barnomsorgen, sedan inventera hus.

Generationernas park. Snöröjs inte på vintern – lagt konstgräs.

Återvinningscentral var tog den vägen?

Svar: Den är överklagad, vilket gör att frågan inte ligger i kommunens händer.

På Kusten ska kalla till ett stormöte vecka 41. Finns tankar på ett utegym.

- Docksta

Finns ambitioner att få till ett utegym. Finns inskickad ansökan till Kramfors kommun – medel för ortsutveckling.

Finns en person som har utegympa. Är mycket uppskattat.

Mycket turister och vandrare. Fullt på alla boenden. Docksta har under senare tid fått ett mycket bra utbud av restauranger, vilket är positivt inte bara för besöksnäringen utan också för boende på orten/i kommunen.

Nya liften till Skulebergets topp är en succé. Nedre parkeringen mot Gällstasjön är lite farlig.

Bussarna till nationalparken är ett bra tillskott.

Fått ortsvecklingsmedel för att jobba med hamnen.

DBTK håller på med en vandringsled under E4:an via en kotunnel.

Är problem hastigheten mot nationalparken även mot linbanan vid Skuleberget. Är ett bad vid Veåsand med parkeringar. Finns en risk att det händer något.

Svar: Kramfors kommun har skickat en skrivelse till Trafikverket om detta.

Pendlarparkering, förs diskussioner om läge/placering med bland annat Kramfors kommun.

Vad händer med linbanan och skidbacken i vinter?

Svar: Liften stänger i september och i nuläget är det inte klart vad som händer med skidbacken i vinter.

Har tidigare gjorts en trygghetsvandring i Docksta och det förs en diskussion med Kramfors kommun. Känns som att ansvaret läggs på DBTK trots att det är kommunens mark. Finns mailväxling, Birgitta skickar denna till Malin.

Haft byaloppis.

Volontärerna i byalaget har återupptaget sitt arbete.

- Styrnäs

Har kört simskola i sommar och vid denna deltog 70 barn.

Finns ett intresse av att flytta ut på landet, vilket märks genom budgivningen på fastigheter.

Spelas in film i Styrnäs med Andreas Öhman som regissör.

Rockbåten har lagt till i Styrnäs, ett uppskattat evenemang.

5. Övriga frågor

- Vi har pratat mycket om inflyttning i landsbygdsrådet. Kramfors kommun har fått siffror för första halvåret och kommunen har minskat med nio personer. Har varit betydligt större tidigare år. Trots att det är en liten minskning, så känns resultatet bra.
- Marknadsföring av Höga Kusten. Borde finnas en utflyktskarta likt den som finns i Örnsköldsvik. Kartan borde finnas i papper och digitalt samt tas fram tillsammans med lokala aktörer. Tänker exempelvis på Mjältön. Viktigt att få besökare att stanna flera dagar, vilket ger inkomster.
- Elbilar i Höga Kusten – hur hantera?
- Är viktigt att känna stolthet för sin bygd. Dockstatidningen är ett sådant exempel. Tidningen trycks i 15 000 exemplar och skickas även ut via e-post.

- Bjuda in Krambo till ett kommande möte med landsbygdsrådet, dels för att berätta om sin verksamhet men också planerna/tankarna för tomma lokaler.

6. Nästa och kommande möten

- Torsdagen den 9 december, Hola Folkhögskola, 09:00-13:00

Vid mötet december bestäms mötesdagar för vintern/våren år 2022.

7. Mötets avslutande

Malin Svanholm tackade för ett bra möte och avslutade mötet.